

Miljödepartementet

Remissvar: EU-kommissionens förslag till förordning om restaurering av natur (Dnr FS 1.5-1347-22)

Bakgrund

Miljödepartementet har anmodat Umeå universitet att inkomma med synpunkter på en remiss av EU-kommissionens förslag till förordning om restaurering av natur. Institutionen för ekologi, miljö och geovetenskap har tagit fram remissvaret som fastställts av dekan vid Teknisk-naturvetenskaplig fakultet.

Sammanfattning

Detta är ett remissvar till EU-kommissionens förslag på förordning om restaurering av natur, som syftar till att medlemsstaterna senast till 2030 ska genomföra restaureringsåtgärder som omfattar minst 20% av EUs land- och vattenareal. Denna förordning kan få avgörande betydelse för att bevara biologisk mångfald, anpassa ekosystem inom unionen till ett förändrat klimat, och lindra effekterna av klimatförändringarna. För att lyckas genomföra den stora mängden restaureringsprojekt som krävs är det viktigt med samverkan mellan lokala intressen och aktörer, och att involvera och tillgodose lokalbefolkningens intressen. För att säkerställa att man får kunskap om i vilken mån genomförda projekt varit lyckosamma är uppföljning och utvärdering enligt vedertagna standarder avgörande. För att lyckas restaurera alla livsmiljötyper som listas kommer det också att krävas att nya restaureringsmetoder utvecklas och testas.

Betydelse och svårigheter

Denna förordning kommer att få mycket stor betydelse om den antas och efterlevs av EUs medlemsstater. Ekologisk restaurering i betydelsen av att återställa och återskapa ekosystem med dålig ekologisk status är viktigt för att bevara biologisk mångfald, särskilt i ljuset av pågående och förväntade klimatförändringar. Ekologisk restaurering kan öka populationsstorlekar av enskilda arter och erbjuda nya lokaler, vilket ökar arternas resiliens. Naturliga ekosystem med hög ekologisk integritet är också mer motståndskraftiga och resilienta mot klimatförändringar, och hjälper till att lindra effekterna av klimatförändring och underlättar anpassningen till ett nytt klimat. Det är positivt att förordningen ställer upp kvantitativa mål för restaurering, även om de är mycket ambitiösa särskilt med avseende på den korta tid som åtgärderna ska genomföras på, samt att specifika ekosystemtyper (livsmiljötyper) av särskild betydelse för biologisk mångfald pekas ut. De ambitiösa målen speglar dock allvaret i situationen för arter och ekosystem inom Europeiska Unionen och globalt.

UMEÅ UNIVERSITET

Det kommer utan tvekan att bli svårt att till alla delar lyckas med att uppfylla målen i förordningen eftersom den bygger på att den implementeras i alla medlemsstater. De största hindren är sannolikt legala och sociala, där restaureringsåtgärderna i många fall kommer att komma i konflikt med kortsiktiga vinstintressen hos markägare och företag. Det är därför av största vikt att restaureringsåtgärderna föregås av lokal samverkan med representation av alla intressen och aktörer, där lokalbefolkningen involveras och andra markanvändarintressen än markägarnas tillgodoses. Det handlar om att tillgodose lokalbefolkningens behov av medbestämmande. För att detta ska lyckas är det viktigt att dra lärdom om samverkansprocessers betydelse för framgångsrika restaureringsprojekt, vilket finns beskrivet i forskning om ekologisk restaurering.

Ekosystemtyper och restaureringsmetoder

Det är positivt att specifika livsmiljötyper pekas ut för restaureringsåtgärder, och att behovet av restaurering uttrycks i termer av areal för vart och ett av dem. Det gör det möjligt att säkerställa att restaureringsinsatser fokuseras på sådana områden som är av största betydelse för biologisk mångfald (snarare än områden av liten kommersiell betydelse). Flera av livsmiljötypernas status är beroende av varandra eller samma processer (t.ex. vattendrag, alluviala ångar och skogar), och restaureringsinsatserna måste därför samordnas på större skala, inom regioner och för hela avrinningsområden, för att ta ett exempel.

Även om specifika livsmiljötyper redan pekas ut så att restaureringsåtgärderna fokuseras på de mest behövande områdena, är det viktigt att man för varje stat och livsmiljötyp gör en bristanalys för att identifiera var förlusterna av ekosystem varit störst och var behoven och möjligheterna till återställning är bäst. Detta bör vara en viktig komponent av de nationella restaureringsplanerna, såsom de beskrivs i artikel 11.

Behov av nya restaureringsmetoder

Effektiviteten i metoder för att restaurera ekosystem är ofta dåligt känd och vetenskaplig evidens för att de fungerar och har avsedd effekt saknas i regel. Detta speglar dock främst att restaureringsekologi är en ung vetenskap och att dess praktik också är i sin linda. Detta bör dock inte ses som ett hinder för att genomföra förordningen, med tanke på biodiversitets- och klimatkriserna, utan det är istället viktigt att genomförandet av olika restaureringsinsatser utvärderas och att man satsar på miljöövervakning för att kunna dra slutsatser om resultatet. Det gäller inte minst eftersom den ekologiska responsen på restaureringsinsatser ofta tar årtionden att förverkligas. Utvärdering och miljöövervakning måste planeras från start, och den mest effektiva utvärderingsmetoden är att använda BACI-design, d.v.s. Before/After Control/Impact – det betyder att data ska samlas in både före och efter genomförande av åtgärder, från såväl orestaurerade kontrollområden som de platser som restaureras.

Om projekt följs upp enligt denna standard blir det också möjligt att utveckla och testa nya restaureringsmetoder under arbetets gång. För många livsmiljötyper saknas restaureringsmetoder, och sådan nyutveckling av metoder är därför nödvändig om förordningens mål ska kunna uppnås. Dessa

nya metoder effektivitet måste utvärderas för att göra det möjligt att lära av misstag och successivt förbättra metoderna. Punkt 64 (sidan 31 i förslaget) pekar också på att de nationella restaureringsplanerna bör ta hänsyn till resultat från forskningsprojekt som är relevanta för restaureringsåtgärder och övervakning. Den förteckning på restaureringsmetoder som finns i Bilaga VII sidan 50 ska därför ses som exempel och inte en uttömmande lista.

Remissvaret har fastställts efter föredragning av kanslichef Åsa Boily.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Mikael Elofsson', with a long horizontal stroke extending to the right.

Mikael Elofsson
Dekan

Expedieras till
Miljödepartementet
Registrator, Umeå universitet
Roland Jansson, Institutionen för ekologi, miljö och geovetenskap